

ประกาศสร้างปฐมบรมราชานุสรณ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่า ตั้งแต่
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงสร้างกรุงเทพ
มหานครอมรรัตนโกสินทร์นี้มา ประเทศสยามได้มีความรุ่ง
เรืองเจริญขึ้นโดยลำดับ นับเวลาอีกสี่ปีถึงพุทธศักราช ๒๔๗๕
อายุกรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์จะครบ ๑๕๐ ปี เป็น
นิมิตการรื้อยกกับถึง ซึ่งเตือนใจให้บังเกิดความปรารถนา
สมควรจะมีการสมโภชพระนครเป็นการรื่นเริงบันเทิงใจทั่วกัน
แต่การรื่นเริงนั้นชั่วขณะเดียวแล้ว ก็จะต้องผ่านไปไม่มีสิ่ง
เหลือ สมควรจะคิดสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งจะเหลืออยู่เป็นที่

เล่ม ๔๕ หน้า ๓๒๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๐

ระลึกในโอกาสจิตสมัยนั้นไว้ชั่วคราวนานด้วย ๑. คือสิ่งใดเล่าซึ่ง
ควรจะสร้าง ทรงพระราชดำริเห็นว่าไม่มีสิ่งอื่นจะดีไปกว่า
สร้างปฐมบรมราชานุสรณ์ เป็นที่ระลึกถึงพระเดชพระคุณ
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปฐมบรมกษัตริย์
ผู้ทรงสร้างพระมหานครอันนี้ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวจะทรงสร้างขึ้นด้วยลำพังพระองค์ก็ทรงพระราชดำริเห็น
ว่าจะหาสมแก่พระเกียรติยศไม่ เพราะพระบาทสมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระองค์เป็นผู้สร้างทั้งกรุงเทพมหานคร
และทรงประดิษฐานพระบรมราชจักรีวงศ์ตลอดจนเสนามาตย
วงศ์ และทรงประสิทธิ์อิสสรภาพแก่ชาวสยามทั่วไป สมควร
ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับพระบรมวงศานุวงศ์เสนา
มาตย์ราชบริพาร ตลอดถึงประชาชนทั่วขอบขันฑสีมาจะ
พร้อมใจกันสร้าง อุทิศถวาย สมองพระเดช พระคุณจะได้เป็น
สิริมงคลแก่ชาวสยามทั่วทั้งประเทศ พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรง ตระหนักพระราชหฤทัยว่าบรรดาชาวสยาม ทั้งที่
เป็นไทย และเป็นชาติอื่นอันได้รับประโยชน์ และความ
สุขอยู่ในประเทศนี้ คงจะอนุโมทนาในกระแสพระราช
ดำริตั้งกล่าวมา จึงโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราช
โองการให้ประกอบสร้างปฐมบรมราชานุสรณ์เป็นการ

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๔ หน้า ๓๒๖

สาธารณะ แต่จะควรทำเป็นลักษณะอย่างไร และจะสร้าง
ขึ้นที่ไหนด้วยวิธีอย่างไร ควรตั้งกรรมการขึ้นดำริพิจารณา
การเบื้องต้นนี้เสียก่อน จึงโปรดเกล้าฯ

ให้สมเด็จพระราชปิตุลา บรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าฯ กรม
พระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช เป็นนายกกรรมการ

ให้สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมพระนครสวรรค์
วรพินิต เป็นอุปนายก และให้อธิบดีรัฐมนตรีนอกจากนั้น กับ
ทั้งเสนาบดีทุกกระทรวงเป็นสมาชิก และให้ราชเลขาธิการ
เป็นเลขาธิการของกรรมการนั้น ให้พร้อมกันคิดการว่าควร
จะทำประการใด แล้วนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาฯ

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๐